

NORGES BONDELAG



Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Vår saksbehandler
Fridtjof Denneche

Vår dato
07.10.2015
Deres dato

Vår referanse
15/00332-5
Deres referanse

Høringsuttalelse - Forslag til endringer i plandelen i plan- og bygningsloven

Vi viser til høringsutsendelse datert 5. august 2015 om endringer i plandelen i plan- og bygningsloven. Bondelaget er positive til forenklinger og forbedringer som gjør plan- og byggesaksprosesser mer effektive. Vi er samtidig bekymret for at disse forenklingene vil øke omdisponeringen av matjord til andre formål enn matproduksjon. **Norges Bondelag kan ikke akseptere at det blir enklere å gi dispensasjon uten at det går klart fram av lovverket at matjord er prioritert.** Kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner har ved flere anledninger har uttalt at forslaget til forenklinger i byggesaksprosesser ikke skal svekke jordvernet.

Forenklinger i dispensasjonsbestemmelsen

Departementet ønsker med endringene blant annet å bidra til økt lokalt selvstyre. Dette kommer for eksempel til uttrykk gjennom forslaget om opphevelse av bestemmelsen i § 19-2 fjerde ledd som sier at statlige og regionale planer skal vektlegges og at kommunen ikke bør dispensere fra plan dersom en direkte berørt, statlig eller regional myndighet har uttalt seg negativt om dispensasjonssøknaden.

Matjord har et svakt vern i plan- og bygningsloven og vi er skuffet over at regjeringen ikke nevner jordvern i endringsforslaget. Norges Bondelag krever at det tas inn en paragraf, tilsvarende § 1-8 om strandsonen, også for dyrket og dyrkbar mark. I denne paragrafen må det tas særlig hensyn til landbruk og matproduksjon, slik at det blir forbudt med tiltak etter § 1-6 som ikke tar sikte på matproduksjon. Ved å legge til denne paragrafen gis det tydelige signaler om at jordvern er en viktig nasjonal interesse og sikrer at fylkesmannen høres i dispensasjonssaker.

Kommunens skal altså gis myndighet til i større grad å se bort fra statlige og regionale føringer og signaler. Norges Bondelag er bekymret for hvilke konsekvensene dette vil få for jordvernet.

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse:
Postboks 9354 Grønland
0135 OSLO

Norges Bondelag
Bondelagets Servicekontor AS

Besøksadresse:
Landbrukets Hus,
Schweigaardsgate 34 C
0191 OSLO

Org.nr.: 939678670
Org.nr.: 985063001 MVA

Telefon:
22 05 45 00

Bankkonto: 8101.05.12891
Bankkonto:: 8101.05. 91392

E-postadresse:
bondelaget@bondelaget.no

Internett:
www.bondelaget.no

Vår dato
07.10.2015

Vår referanse
15/00332-5

Det fremgår av høringsutkastet side 43 og 44 at en med de forenklete reglene i tillegg ønsker en dreining fra et rettsanvendelsesskjønn til forvaltningens frie skjønn. Dette har betydning både for hva klageinstansen kan prøve i en klage og hva domstolen kan prøve i et eventuelt søksmål.

At vurderingene for hvorvidt det skal gis dispensasjon, i stor grad blir underlagt forvaltningens frie skjønn, vil innebære at det skal noe til for at klageinstansen skal overprøve kommunens vedtak. Terskelen for å overprøve det kommunale skjønnet vil være noe lavere for klageinstansen dersom vedtaket gjelder nasjonale og regionalt viktige interesser, hvor hensynet til nasjonal styring:

Sitat fra høringsdokumentet, s. 44.

”---er kommet klart til uttrykk gjennom skjønnsmessige begreper i loven, gjennom statlige planretningslinjer, spesielt de som gjelder for strandsonen, nasjonale forventinger eller utsagn i lovforarbeider eller andre regjerings- eller stortingsdokumenter.”

Av rundskriv H-2103 Retningslinjer for statlig klagebehandling, punkt 2.3.2.3 er det særskilt nevnt at vedtak etter jordloven § 9 om omdisponering av dyrket mark m.v. er en slik nasjonalt viktig interesse.

Bondelaget mener derfor at leddet i stedet bør strammes inn slik at det i andre setning står:

” Kommunen skal ikke dispensere fra planer, lovens bestemmelser om planer og forbudet i § 1-8 når en direkte berørt statlig myndighet har uttalt seg negativt om dispensasjonssøknaden”.

Vi begrunner dette med at det er statens rolle å formidle statens holdninger, og å sørge for at de bli ivaretatt av kommunene. Ved å fjerne dette leddet utvannes fylkesmannens og andre statlige myndigheters funksjon som høringsinstans. Bondelaget registrerer at regjering ønsker å gi det kommunale selvstyret økt makt, men frykter at det vil gå ut over jordvernet.

Nytt ledd i § 1-8

Til tross for at jordbruksareal allerede i dag har ekstra beskyttelse gjennom statlige planretningslinjer, ser vi at jordbruksareal likevel svært ofte velges som utbyggingsgrunn fremfor alternative arealer. Hovedårsaken til dette er delvis at det rundt de største byene ligger mye jordbruksareal og at jordbruksareal er lett å ta i bruk til utbyggingsformål. Norges Bondelag har liten tro på at kommunene vil legge større vekt på beskyttelse av jordbruksarealet etter en lovendring som foreslått.

Norges Bondelag mener derfor at det er en forutsetning for en forenkling av dispensasjonsreglene at hensynet til vern av dyrket og dyrkbar jord kommer klarere til uttrykk gjennom en bestemmelse tilsvarende strandsonebestemmelsen i plan- og bygningsloven § 1-8.

Vår dato
07.10.2015

Vår referanse
15/00332-5

Norges Bondelag foreslår derfor en ny bestemmelse med følgende ordlyd:

Ny § 1-8 a. Forbud mot tiltak m.v. som ikke er landbruksrettet på dyrket og dyrkbar jord

På dyrket og dyrkbar jord skal det tas særlig hensyn til vern av jordsmonnet som produksjonsfaktor nå og i fremtiden.

Andre tiltak enn slike som er et ledd i jord- og annen landbruksproduksjon eller i naturlig tilknytning til slik virksomhet, kan ikke settes i verk. Tiltak som allerede er lovlig etablert, kan tillates endret innenfor eksisterende eiendomsgrenser når endringen ikke medfører økt ulempe for jordbruket.

Forbudet etter andre ledd gjelder som hovedregel også omdisponering av arealformål i kommuneplan og reguleringsplan. Ved vurdering av om arealet skal omdisponeres, skal det særlig legges vekt på drifts- eller miljømessige ulemper for landbruket og kulturlandskapet i området, veid opp mot den samfunnsnytte en omdisponering vil gi.

Tilsvarende skal det ved tiltak i umiddelbar nærhet av dyrket og dyrkbar jord, tas hensyn som nevnt i tredje ledd annet punktum.

Forslag om å oppheve ordningen med sentral godkjenning av regionale planstrategier

Norges Bondelag er svært kritiske til at denne ordningen fjernes. Det gir en sikkerhet at departementet går gjennom planstrategiene før de blir iverksatt. Begrunnelsen som gis av departementet for forenklingen er at fylkeskommunene mener ordningen bør avskaffes hvis Kommunal- og moderniseringsdepartementet står bak godkjenningsmyndigheten og ikke regjeringen. Dette kan vi ikke se nytten av siden Departementet skal håndheve regjeringens politikk, og slik sett skal ikke en delegasjon av beslutningsmyndighet være av betydning. At en fjerning av § 7-2 fjerner det eneste obligatoriske kravet til regional planlegging ser vi på som svært uheldig.

Forslag om utvidet gebyrgrunnlag ved behandling av områderegulering

Norges Bondelag mener det er viktig at det utarbeides gode områdereguleringer, og at kommunene gis insitamenter til dette. Vi er opptatt av at gebyrene ikke skal dekke mer enn kommunens faktiske kostnad og krever derfor at det utarbeides retningslinjer som sikrer dette.

Forslag om å styrke tiltakshavers rettssikkerhet ved overskridelse av behandlingsfrister i byggesaker

Bondelaget er positive til å la gjeldende plangrunnlag ved fristutløp ligge til grunn i byggesaker og å innskrenke kommunens rett til å vedta midlertidige forbud mot tiltak etter

Vår dato
07.10.2015

Vår referanse
15/00332-5

at fristen er utløpt. Dette vil øke forutsigbarheten for tiltakshaver, samt sikre at kommunene har tilstrekkelig fremdrift i byggesaker.

Med vennlig hilsen

Finn Erlend Ødegård
ass. næringspolitisk sjef

Fridtjof Denneche
rådgiver

Elektronisk godkjent, uten underskrift